

21.3.2023

Dnrot

508/03.04.04.04.20/2022

531/03.04.04.04.20/2022

533/03.04.04.04.20/2022

534/03.04.04.04.20/2022

537/03.04.04.04.20/2022

Asia

Valitukset vesivoiman hyväksikäyttöä koskevassa vesitalousasiassa

Muutoksenhakijat

1. Marjatta Näätänen

2. Villilohi-yhteistyöverkosto vaelluskalojen puolesta ry

3. Irja Wendisch

4. Kari Jestilä ja Marita Ylitalo-Jestilä, yhdessä

5. Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliitto Rovaniemi ry, yhdessä

Luvan hakija

Kemijoki Oy

Päätös, josta valitetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristölupavastuualue
15.3.2022, 33/2022

Aluehallintovirasto on muuttanut 31.5.2011 antamansa päätöksen nro 32/11/2 rakentamisaikaa koskevan lupamääräyksen 1 d) ensimmäisen kappaleen kuulumaan seuraavasti:

Rakennustyöhön on ryhdyttävä viimeistään 22.5.2024 mennessä uhallalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi.

=====

Ratkaisun perustelut

Lainvalinta

Tässä asiassa on kyse Sierilän voimalaitoksen lainvoimaisen päätöksen nro 32/11/2 rakentamisaikaa koskevan lupamääräyksen 1 d) ensimmäisen kappaleen muuttamisesta (rakentamisen aloittamista koskevan määräajan pidentämisestä). Aluehallintovirasto on antanut Sierilän voimalaitosta koskevan lupapäätöksen 31.5.2011. Edellä mainittu aluehallintoviraston päätös on annettu ja käsitelty vanhan vesilain (264/1961) voimassa ollessa. Vaasan hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus ovat käsitelleet Sierilän

voimalaitoksen lupaa koskevat valitukset uuden vesilain (587/2011) 19 luvun 3 §:n siirtymäsäännöksen mukaisesti vanhan vesilain (264/1961) säännöksillä. Aluehallintoviraston lupa Sierilän voimalaitokselle on saanut lainvoiman 22.5.2017 korkeimman hallinto-oikeuden antamalla vuosikirjapäätöksellä taltionumero 2367. Näin ollen Sierilän voimalaitoksen lupa on annettu vanhan vesilain (264/1961) voimassa ollessa, mutta se on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksen myötä uuden vesilain (587/2011) voimassa ollessa.

Vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta tässä laissa tarkoitettua hanketta tai toimenpidettä koskevaa lupaa on noudatettava. Hankkeen ja toimenpiteen toteuttamiseen sekä luvan tarkistamiseen sovelletaan, mitä luvassa määrätään, sekä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Vesilain (587/2011) siirtymäsäännöksistä ei suoraan selviä, tarkoitetaanko vesilain 19 luvun 4 §:n 2 momentissa mainitulla ilmaisulla ”voimassa ollutta tässä laissa tarkoitettua hanketta tai toimenpidettä koskevaa lupaa” sitä, että hanketta tai toimenpidettä koskeva lupa tulisi olla lainvoimainen uuden vesilain (587/2011) voimaan tullessa.

Uutta vesilakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 277/2009 vp) 19 luvun 4 §:ää perustellaan seuraavasti:

”Aikaisemmin voimassa olleiden säännösten soveltaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin ennen lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten soveltamisesta jo toteutettuihin hankkeisiin sekä toteutettavana oleviin hankkeisiin, joille on myönnetty lupa. Säännökset vastaisivat asiallisesti nykyisen vesilain 22 luvun 2 §:n 1 momenttia.

Pääsääntönä olisi, että ennen lain voimaantuloa aloitettuihin hankkeisiin samoin kuin ennen lain voimaantuloa annettuun lupaan perustuvaan hankkeeseen sovellettaisiin aikaisempia säännöksiä ja määräyksiä. Aikaisemmilla säännöksillä ja määräyksillä tarkoitettaisiin paitsi vuoden 1961 vesilakia, myös kaikkia sitä edeltäneitä säännöksiä sekä näiden nojalla annettuja päätöksiä ja niihin sisältyviä määräyksiä. Sovellettavaksi tulisivat siten hankkeen tai toimenpiteen toteuttamisajankohdan lainsäädäntö sekä mahdollisesti myöhemmät säännökset siltä osin kuin niillä poikkeuksellisesti saattaisi olla taannehtivaa vaikutusta. Myös aikaisempiin lakeihin sisältyvät voimaantulosäännökset tulisivat vastaavalla tavalla sovellettaviksi.

Edellä sanottu koskisi myös aikaisemman lain siirtymäsäännöksiä. Selkeyden vuoksi nykyisen vesilain siirtymäsäännöksiä vastaavat säännökset sisällytettäisiin 19 lukuun. Näin ollen kaikki tarvittavat säännökset eri aikoina voimassa olleen lainsäädännön perusteella myönnettyjen lupien tarkistamiseksi sisältyisivät 19 lukuun.

Pykälän 1 momentti koskisi hankkeita ja toimenpiteitä, joiden täytäntöönpano on laillisesti aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa. Pykälän 1 momentin mukaan aikaisempia säännöksiä sovellettaisiin, jollei 19 luvun säännöksistä muuta johtuisi. Tällainen säännös olisi esimerkiksi 5 §, jonka mukaan uuden lain säännöksiä sovellettaisiin aiemman lain mukaisessa luvassa määrättyyn lupamääräysten tarkistamiseen.

Pykälän 2 momentti taas koskisi hankkeita ja toimenpiteitä, joille on annettu lupa ennen lain voimaantuloa. Uuden lain voimaantulolla ei olisi vaikutusta luvan tai oikeuden voimassaoloon. Aikaisemmin annettuun lupaan perustuvaan toimenpiteeseen sovellettaisiin annettua lupaa sekä toissijaisesti aiemmin voimassa olleita säännöksiä vastaavasti kuin 1 momentin mukaisissa toimenpiteissä.”

Teoksessa Ympäristönsuojelulainsäädäntö (Kari Kuusiniemi toim., Jukka Leinonen, Kari Marttinen, Jari Salila, Mika Seppälä ja Eija Siitari), on vesilain (597/2011) 19 luvun 4 §:n voimaantulosäännöksestä kirjoitettu seuraavasti:

”Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen (VL 19:4). Sellaiseen hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpano on laillisesti aloitettu ennen uuden vesilain voimaantuloa, sovelletaan VL 19:4.1:n mukaan ennen uuden lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, ellei VL 19 luvussa toisin säädetä. Perustelujen mukaan säännös vastaa asiallisesti VVL 22:2.1:ia ja koskee myös ennen uuden lain voimaantuloa annettuun lupaan perustuvaa hanketta.

Kun uuden vesilain voimaan tullessa vireillä olleisiin asioihin sovelletaan vanhaa vesilakia, VL 19:4:ää lienee sovellettava siten, että se koskee aiemman lainsäädännön mukaisen luvan nojalla toteutettuja hankkeita, ei pelkästään hankkeita, joita koskevat luvat ovat saaneet lainvoiman ennen uuden vesilain voimaantuloa.

Aiemman lainsäädännön mukaiset luvat ja oikeudet ovat myös uuden vesilain aikana voimassa. Luvan pysyvyys ja muut luvanhaltijan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät aiemman lainsäädännön mukaisesti VL 19 luvun säännöksistä johtuvin poikkeuksin. Nämä koskevat etenkin lupamääräysten tarkistamista. Uuden lain säännöksiä sovelletaan VL 19:5:n mukaan esimerkiksi aiemman lain mukaisessa luvassa määrättyyn lupamääräysten tarkistamiseen.

Vanhaa vesilakia sovelletaan luvan nojalla toteutettujen hankkeiden lisäksi hankkeisiin tai toimenpiteisiin, jotka eivät aiemman lainsäädännön mukaan edellyttäneet lupaa. Ne ovat edelleenkin laillisia. Esimerkiksi silta, joka on ennen uuden vesilain voimaantuloa rakennettu puron yli, ei edellytä lupaa, vaikka uoma olisikin uuden vesilain määritelmien mukaan muuttunut joeksi ja siirtynyt siten valtaväyläsäätelyn piiriin.

VL 19:4.2:n mukaan uuden vesilain voimaan tullessa voimassa ollutta hanketta tai toimenpidettä koskevaa lupaa (oikeastaan aiemman lainsäädännön nojalla annettua lupaa) ja muuta viranomaispäätöstä, kuten ojitustoimituksessa annettua päätöstä, on noudatettava. Hankkeen ja toimenpiteen toteuttamiseen sekä luvan tarkistamiseen sovelletaan luvassa määrättyä, sekä ennen uuden vesilain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei VL 19 luvussa muuta säädetä (vanhojen lupien tarkistamisesta ks. luku 14.8.3.5).

Aiemman lainsäädännön mukaisen hankkeen ja toimenpiteen kunnossapitoon ja rakennelman poistamiseen sovelletaan VL 2:9:ssä säädettyä ja vanhan ojan kunnossapitoon ja käyttämiseen puolestaan VL 5:8:ssä säädettyä.”

Edellä mainitun hallituksen esityksen (HE 277/2009 vp) ja Ympäristön- suojelulainsäädäntö-teoksen perusteella aluehallintovirasto on tullut siihen tulokseen, että vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 2 momentissa ei tarkoiteta hankkeen tai toimenpiteen voimassa olemisella sitä, että hankkeen tai toimenpiteen luvan tulisi olla lainvoimainen ennen uuden vesilain (587/2011) voimaan tuloa. Edellä mainittujen perusteluiden vuoksi sekä koska vesilain (587/2011) 19 luvun siirtymäsäännöksissä ei ole säädetty muuta hankkeen ja toimenpiteen toteuttamisesta eikä yksittäisen lupamääräyksen muuttamisesta tai sen käsittelystä, sovelletaan tämän asian ratkaisemisessa, mitä luvassa on määrätty, sekä ennen vesilain (587/2011) voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, eli muun muassa vanhan vesilain (264/1961) säännöksiä.

Määräajan pidentämistä koskevan ratkaisun perustelut

Vesilain (264/1961) 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä aluehallintoviraston määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodella.

Määräajan pidentämistä koskeva hakemus on saapunut aluehallintovirastoon 4.3.2021 eli ennen Sierilän voimalaitoksen rakennustöiden aloittamista koskevan määräajan 22.5.2021 päättymistä. Hakemus on näin ollen tehty vesilain (264/1961) 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaisessa määräajassa.

Kemijoki Oy on ilmoittanut tarvitsevänsä useita eri rakennuslupia toiminnan aloittamiseksi ja rakennustöiden aloittaminen on viivästynyt muun muassa, koska kaikki tarvittavat rakennusluvut eivät ole lainvoimaisia. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa koneasemakaivannon kaivuulla sekä työpadon rakentamisella jokeen. Koneasemaa koskeva rakennuslupaprosessi oli kesken hakijan laittaessa vireille rakennustöiden aloittamista koskeva lupamääräyksen pidentämishakemuksen. Koneasemaa koskeva rakennuslupa sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 7.10.2021 antamalla päätöksellä vasta rakentamisajan aloittamista koskevan määräajan jälkeen. Lainvoimainen lupa on tarpeen myös, jotta koneasemaa koskevat hankinnat voidaan käynnistää.

Lisäksi hakijan on hyvissä ajoin ennen rakennustöiden aloittamista tehtävä aloitusilmoitukset useille tahoille.

Aluehallintovirasto on todennut, että Sierilän voimalaitosta koskeva hanke on mittakaavaltaan suuri ja hanke tarvitsee toteutuakseen useita erilaisia lupia. Näin mittavaa hanketta ei voi toteuttaa ennen kuin suurin osa luvista on lainvoimaisia. Sierilän voimalaitokseen liittyvistä rakennuslupapäätöksistä on usein valittanut joku muu taho kuin hakija itse, ja valitusprosessi on rakennuslupien osalta kestänyt pitkään. Koska rakentamistyöt on ollut tarkoitus aloittaa koneasemakaivannon kaivamisella ja padon rakentamisella jokeen, on koneasemaa koskevan rakennuslupapäätöksen lainvoimaisuus tärkeä osa rakentamistöiden aloittamisessa. Aluehallintovirasto on todennut, että lupaprosessien viivästyminen on ollut hakijasta riippumatonta, eli hakija ei ole voinut niihin täysin vaikuttaa. Ottaen huomioon edellä mainitut syyt ja se, että rakentamistyöt ovat viivästyneet hakijasta riippumattomista syistä, on rakentamisen määräajan pidentämiselle olemassa vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityinen syy.

Lupapäätös nro 32/11/2 on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden 22.5.2017 antamalla päätöksellä. Töiden aloittamiseen määrätty neljän vuoden aika on päättynyt 22.5.2021. Vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan rakennustöiden aloittamisaikaa voidaan jatkaa enintään kolmella vuodella. Näin ollen rakentamisaikaa voidaan jatkaa hakemuksen mukaisesti 22.5.2024 saakka.

Sovelletut säännökset

Vesilaki (264/1961) 2 luku 12 § 2 momentti

Vesilaki (587/2011) 19 luku 4 § 2 momentti

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Marjatta Näätäsen on katsottava ensisijaisesti vaatineen, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus määräajan pidentämisestä hylätään. Toissijaisesti Näätänen on vaatinut, että lupamääräykset joka tapauksessa tarkistetaan ja täydennetään ajan kulumisen vuoksi tarpeellisilla määräyksillä.

Muutoksenhakija on perustellut vaatimuksiaan muun ohella seuraavasti:

Pitkään jatkuneen lupaprosessin aikana olosuhteet ja säädösperusta ovat muuttuneet oleellisesti. Vesipuidedirektiivin sitovuus Weser-tuomioon perustuen ja vesienhoidon tilatavoitteet ovat vaikuttaneet hankkeen toteuttamiskelpoisuuteen oleellisesti. Vesivoiman ohella käytössä on ympäristöystävällisiä sähköntuotantomuotoja ja sähköenergian varastointi on mahdollista myös muulla tavalla. Alueen luontoarvot ovat tuoreiden tietojen valossa huomattavasti suuremmat kuin mitä lupaprosessin aikaisilla tiedoilla on voitu ottaa huomioon. Vesipuidedirektiivin (VPD) ympäristötavoitteet ovat sitovia, eivät ohjeellisia. Lupaharkintaan merkittävästi vaikuttavia seikkoja

ovat myös ravinto-omavaraisuus, huoltovarmuus ja ilmastonmuutoksen hallinta. Lupaviranomaisen olisi uuden vesilain säännösten edellyttämällä tavalla tullut ratkaisussaan tarkistaa lupamääräysten ajanmukaisuus.

Vuonna 2017 lainvoimaiseksi tullut lupa on useiden luonto- ja ympäristövaikutusten hallinnan kannalta ehdollinen, eikä luvanhaltija ole täyttänyt kaikkia lupaan sisältyviä ehtoja. Lainvoimainen lupa ei vastaa nykyisiä vaatimuksia. Kaksikymmentä vuotta sitten suoritettu ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on puutteellinen. Intressivertailuun uudessa tarkastelussa vaikuttaisivat merkittävästi vaelluskalojen palauttamiseen tähtäävät toimenpiteet, luontoarvot, matkailu, elintarvikehuoltovarmuus, alueen elinkeinojen monipuolistuminen, uudet teknologiat ja ilmastonmuutos.

Vesilaki ei velvoita antamaan automaattisesti jatkolupaa. Tapahtuneiden muutosten pohjalta jatkohakemusta voidaan pitää uutena hakemuksena, joka edellyttäisi prosessin alkamista uudella, nykykriteerit täyttävällä YVA-menettelyllä. Sierilän voimalaitoshanke ei kokonaisuudessaan, eivätkä sen osat, ole nyky-yhteiskunnan yleisen edun mukaisia.

Valitusta on lisäksi perusteltu seuraavilla seikoilla: vesienhoidon tilatavoitteiden sitovuus ja niiden tulkinta, vesivoiman arviointi suhteessa päästöttömyyteen ja ilmastovaikutuksiin, huoltovarmuus, energian tuotantomenetelmien vertailu, sähkövoiman varastointi säätövoimaksi, ehdotus ja valitus vesimuodostumien rajauksesta, rakennusluvut ja kaavoitus.

2. Villilohi-yhteistyöverkosto vaelluskalojen puolesta ry (jäljempänä Villilohi ry) on vaatinut ensisijaisesti aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja määräajan pidentämistä tarkoittavan hakemuksen hylkäämistä lainvastaisena. Villilohi ry on toissijaisesti vaatinut asian palauttamista aluehallintovirastolle, jonka tulee käsitellä asia uudestaan nykyisen vesilain säännösten mukaisesti.

Muutoksenhakija on perustellut vaatimuksiaan muun ohella seuraavasti:

Vesitalouslupa on myönnetty vanhan vesilain perusteella. Luvan täytäntöönpanoa ei ole aloitettu ennen uuden vesilain voimaantuloa, koska päätös on saanut lainvoiman vasta uuden vesilain voimassa ollessa ja luvan edellytyksenä olevat rakennuslupahakemukset ja luonnonsuojelulain mukaiset poikkeuslupahakemukset on jätetty vasta luvan lainvoimaiseksi tulon jälkeen. Koska vesitalousluvan mukaista hanketta ei ole laillisesti aloitettu ennen nykyisen vesilain voimaantuloa, määräajan jatkamista koskeva hakemus olisi tullut käsitellä voimassa olevan vesilain 3 luvun 8 §:n mukaisesti.

Hakija ei ole esittänyt vesilain 3 luvun 8 §:n mukaista erityistä syytä töiden aloittamista koskevan määräajan jatkamisen perusteeksi. Hakijan vesitalouslupa on saanut lainvoiman 22.5.2017. Hakija on tehnyt aloitteen rakennusluvan edellytyksenä olevasta asemakaavan laatimisesta vasta 28.8.2020 eli yli kolme vuotta vesitalousluvan lainvoimaiseksi tulon jälkeen. Hakija on viivytellyt myös luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamispäätöstä edellyttävien hakemusten tekemisissä, vaikka nämä on selvästi lupaehdoissa

määritelty ja hakija on valmistellut hanketta yli 12 vuoden ajan. Vaikka kyseessä on kooltaan merkittävä hanke, ei asiassa ole mitään sellaista, joka olisi tullut hakijalle yllätyksenä tai poikkeaisi muista vastaavan kokoluokan hankkeista.

Kyseessä on merkittävä rakennushanke, jonka vaikutukset luontoon ovat mittavia. Hankkeen merkittävyys ei kuitenkaan hakijan väittämällä tavalla ole peruste pidentää sen toteuttamisen määräaika. Hakija ei ole käynnistänyt ajoissa rakennusluvan edellytyksenä olevan asemakaavan laatimista ja hakija on viivytellyt luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamispäätöstä edellyttävien hakemusten tekemisessä, eikä siten ole kyennyt täyttämään edes rakennushankkeen aloittamisen edellytyksiä määräajassa. On suuri riski, ettei hakija kykene viemään koko hanketta lupaehtojen mukaisesti loppuun.

3. *Irja Wendisch* on ensisijaisesti vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja määräajan pidentämistä tarkoittava hakemus hylätään. Toissijaisesti asia on palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi voimassa olevan vesilain mukaisesti.

Muutoksenhakija on perustellut vaatimuksiaan muun ohella seuraavasti:

Hakija ei ole kyennyt täyttämään lainvoimaisen luvan lupaehtoja, vaikka rakennuslupaprosessi on käynnistynyt jo yli kymmenen vuotta sitten. Luvan hakijalla olisi ollut riittävästi aikaa saada lupamääräysten ehdot täytettyä. Yhtiö ei muun muassa ole pannut riittävän ajoissa vireille rakennuslupahakemusta voimalaitoksen kone- ja luokkuaseman rakentamiseksi, vaikka hakijan itsensä vastuulla on huolehtia siitä, että lupaprosessit saavat lainvoiman rakennusluvassa määriteltyyn ajankohtaan mennessä. Luvanhaltija ei ole edes pannut vireille eräiden suojeltujen lajien osalta (laaksoperho, törmäpääsky, jokihelmisimpukka ja saukko) tarvittavaa luonnonsuojelulain mukaista poikkeamismenettelyä.

Luvan hakija ei hakemuksessaan ole kyennyt näyttämään toteen, että hankkeen rakennustöiden aloittamisen viivästys johtuu toiminnasta riippumattomista erityisistä syistä. Hakijalla ei näin ollen ole ollut vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n mukaista perusteltua syytä aloittamisajan jatkamiselle.

4. *Kari Jestilä ja Marita Ylitälo-Jestilä* ovat vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan, hakemus hylätään ja että lupa katsotaan rauenneeksi.

Muutoksenhakijat ovat muun ohella perustelleet vaatimuksiaan seuraavasti:

Aluehallintoviraston antama päätös on lainvastainen. Sierilän voimalaitoksen rakennustyöhön olisi tullut ryhtyä viimeistään 22.5.2021. Nyt kyseessä oleva jatkohakemus olisi tullut uuden vesilain mukaan panna vireille siten, että lupaviranomainen olisi voinut ratkaista asian viimeistään 22.5.2021.

Hakijan perustelut määräajan pidentämiselle ja hakemuksen myöhästymiselle eivät ole vesilaissa tarkoitettuja erityisiä syitä hakemuksen hyväksymiselle. Hankkeen mittakaava, useat erilaiset luvat, valitukset ja valitusprosessi, eivät

ole hyväksyttäviä perusteita jatkoaikahakemuksen myöhästymiselle. Lupaprosessien viivästyminen ei ole ollut ainakaan täysin yhtiöstä riippumatonta. Tarvittavat prosessit ja niiden edellyttämät vireilläoloajat ovat olleet yhtiön tiedossa.

Muutoksenhakijat ovat viitanneet myös vesivoimalaitoksen aiheuttamaan turvallisuusriskiin kriisi- ja konfliktitilanteessa.

5. Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliitto Rovaniemi ry ovat ensisijaisesti vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan, hakemus määräajan jatkamisesta hylätään ja vesitalouslupa voimalaitoksen rakentamisesta todetaan rauenneeksi. Muutoksenhakijat ovat toissijaisesti vaatineet, että myönnettyyn lupaan sisällytetään Pohjois-Suomen ELY-keskuksen, oikeastaan Lapin ELY-keskuksen, kalatalousvelvoitteiden muuttamishakemuksen PSAVI/932/2017 edellyttämät ja muut tarpeelliset muutokset lupamääräyksiin. Muutoksenhakijat ovat vielä vaatineet, että Lapin ELY-keskuksen päätös (Dnro LAPELY/4866/2021), jolla hylättiin muutoksenhakijoiden esitys 30.3.2021 ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen menettelyn soveltamisesta asiaan, kumotaan ja asia palautetaan ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi.

Muutoksenhakijat ovat muun ohella perustelleet vaatimuksiaan seuraavasti:

Aloittamisen jatkoaikaa koskeva hakemus olisi tullut käsitellä uuden vesilain mukaisesti vanhan vesilain asemesta, koska luvan mukaista rakentamista ei ole vielä aloitettu. Muutoksenhakija viittaa korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen (KHO 2011:115) luvan hakijan hakemusta luvan muuttamiseksi voitiin käsitellä voimassa olevan vesilain mukaisen sääntelyn nojalla. Rakentamisen aloittaminen on edellytys vanhan vesilain soveltamiselle. Luvan hakija ei ole esittänyt vesilain 3 luvun 8 §:n 3 momentin mukaista erityistä syytä töiden aloittamista koskevan määräajan jatkamiseen. Rakentamisen aloittamisen viivästyminen on johtunut luvanhaltijan väärin perustein ja myöhään hakemasta rakennusluvasta, joka on ollut yleiskaavan vastainen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan. Luvanhaltija ei ole kyennyt noudattamaan luvan muitakaan lupamääräyksiä. Luonnonsuojelulain lajien poikkeamispäätökset ovat viivästyneet luvanhaltijan vastuulla olevien selvitysten puutteellisuudesta johtuen.

Vesilain 3 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan määräajan pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarkistaa ja täydentää luvan määräyksiä, tässä tapauksessa kalatalousvelvoitteita. Kemijoen vanhojen voimaloiden kalatalousvelvoitteiden muutosta koskeva hakemusasia on ollut vireillä aluehallintovirastossa jo viisi vuotta. Euroopan komissio on useita kertoja huomauttanut Suomea tarpeesta parantaa virtavesien ja vaelluskalojen tilannetta. Uuden padon ja vesivoimalan rakentaminen Kemijokeen haittaisi näitä tavoitteita ja ennallistamistoimia entisestään.

Muutoksenhakijat ovat ilmoittaneet hakeneensa muutosta ELY-keskuksen päätökseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 §:n

2 momentin perusteella tämän vesitalouslupa-asian yhteydessä, koska ELY-keskuksen päätöksestä ei voi ole voinut valittaa suoraan. Ympäristövaikutusten arviointi on yli 20 vuotta vanha ja tarvitsee päivittämistä esimerkiksi uusien luontotietojen myötä.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksista julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Rovaniemen kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luonnonsuojeluviranomaiselle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaiselle, Rovaniemen kaupungille, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille, Rovaniemen kaupungin kaavoitusviranomaiselle, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille ja luvan hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on ilmoittanut, että se ei anna lausuntoa valituksista. Valituksissa ei ole tullut esille sellaisia uusia vaatimuksia tai perusteluita, joihin aluehallintovirastolla olisi tarvetta lausua. Aluehallintovirasto on vastannut pääosaan valituksissa esitettyihin vaatimuksiin ja perusteluihin antamansa valituksenalaisen päätöksen yhteydessä.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on ilmoittanut, ettei se anna vastinetta asiassa.

Luonnonvarakeskus on ilmoittanut, että sillä ei ole asiasta lausuttavaa.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaisen on todennut, ettei patoturvallisuusviranomaisen näe estettä lupamääräyksen 1 d muuttamiselle hakemuksessa kuvatulla tavalla.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastineessaan todennut, että ELY-keskus tunnistaa valituksissa esitetyn huolen luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä vaikutuksista ja on koonnut vastauksenaan tiedot vesitalousluvan lupaehdon 8 a ja 8 b edellyttämistä suunnitelmista sekä hankkeen toteutumisen edellyttämistä luonnonsuojelulain mukaisista poikkeusluvista sekä niihin liittyvien selvitysten tilanteesta.

Sierilän vesivoimalaitosta koskeva lupapäätös on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 22.5.2017. Päätöksen perustelujen mukaan luonnonarvoille aiheutuvan haitan lieventämiseksi tehtävillä toimenpiteillä on ollut merkitystä arvioitaessa luvan myöntämisen edellytyksiä ja haitan suuruutta. Lupamääräyksillä 8 a ja b on turvattu luonnon

monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttämistä. Lupamääräys 8 a pitää sisällään muun muassa seuraavat määräykset hankkeen luonnon monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttämiseksi: Luvan saajan on ennen töiden aloittamista toimitettava Lapin ELY-keskukselle hyväksyttäväksi yksityiskohtainen perinnemaisemien säilyttämisen toimenpidesuunnitelma sekä suunnitelma hankkeen vaikutusalueella olevien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisten elinympäristöjen hävittämisestä ja uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien kantojen taantumisesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Suunnitelmissa on esitettävä toimenpide-ehdotukset aikatauluineen, niiden kustannukset sekä toimenpiteiden avulla saatava hyöty. Törmäpääskyn osalta on määräys muun muassa rakentaa sopivaa elinympäristöä ja tekopesiä pesinnän helpottamiseksi. Suunnitelma rakentamisesta on esitettävä Lapin ELY-keskukselle ennen rakentamistöihin ryhtymistä. Lupamääräyksen viimeisessä lauseessa todetaan: Mikäli tarkkailumääräyksen kohdan i) mukainen linnuston ja uhanalaisten lajien tarkkailu osoittaa, että Sierilän voimalaitoksen rakentamisesta aiheutuu niille tai niiden elinympäristöille haitallisia vaikutuksia, tulee luvan saajan ryhtyä lisätoimenpiteisiin haitan poistamiseksi.

Lisäksi lupamääräyksessä 8 b on todettu, että hakijalla tulee olla sekä laaksoarhon että apilakirjokääriäisen osalta luonnonsuojelulain 49 §:n tai 48 §:n mukaiset lainvoimaiset poikkeusluvut ennen rakentamisen aloittamista.

ELY-keskukselle ei ole toistaiseksi toimitettu lupaehdon 8 a mukaisia suunnitelmia muun muassa perinnebiotooppien tai hankkeen vaikutusalueella olevien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisten elinympäristöjen hävittämisestä ja uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien kantojen taantumisesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Törmäpääskyjen pesinnänturvaamisen työsuunnitelma on toimitettu ELY-keskukselle 7.5.2021 ja sen käsittely on kesken.

ELY-keskus on 30.6.2015 myöntänyt apilakirjokääriäisen osalta luvan poiketa luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä. Lupaehtojen mukaisten 10 lajille soveliaan siirto- ja hoitokohteen suunnittelun osalta ELY-keskukselle ei ole vielä toimitettu suunnitelmaa hyväksyttäväksi.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa alueelta oli tunnistettu noin parikymmentä laaksoarhon esiintymää, joista noin 80 % arvioitiin häviävän hankkeen vaikutuksesta. Osalle laaksoarhoesiintymistä on ELY-keskuksen 27.7.2016 myöntämä lupa poiketa luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä. Lupaehtojen mukaisten 13 lajin hoitokohteen ja siirtokohteiden valintaan ja suunnitelmiin liittyviä maastotöitä on tehty ELY-keskuksen kanssa sovitusti vuosina 2021 ja 2022, mutta suunnitelmaa ei ole toimitettu kyseisten kohteiden osalta hyväksyttäväksi. Hankealueelta on luvan myöntämisen jälkeen löytynyt viisi uutta esiintymää (24 havaintopistettä), joista viimeisimmät kesällä 2022. Näiden osalta poikkeuslupahakemusta ei ole vielä vireillä ELY-keskuksessa. Vuonna 2022 löytyneiden esiintymien osalta ei ole

myöskään tarkkaa tietoa paikan koosta tai yksilömäärästä, joka hankkeen vaikutuksesta tulee häviämään.

Korkeimman hallinto-oikeuden 22.5.2017 antamassa päätöksessä (KHO 2017:87) on todettu kirjojokikorenon ja saukon lisääntymis- ja levähdysalueita koskien, että luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiello on voimassa mainitussa lainkohdassa tarkoitettulla alueella riippumatta siitä, onko tuolla alueella suoritettavaksi suunniteltuun hankkeeseen myönnetty lupa. Mainitusta kiellosta voidaan poiketa vain, jos ELY-keskus myöntää luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksen.

Kirjojokikorento on luontodirektiivin liitteen IV laji, jonka lisääntymis- ja levähdysalueiden heikentäminen tai hävittäminen on kielletty luonnonsuojelulaissa. Alueelta ei selvitysten mukaan löytynyt lajin lisääntymis- ja levähdysalueiksi tulkittavia alueita. Alueelta on tehty kaksi selvitystä (Esiselvitys Leinonen 2010 ja Sierilän voimalaitoksen kirjojokikorentoselvitys, Eurofins Ahma 2019). Saukon osalta ELY-keskus on selvitysten perusteella todennut 24.4.2020 antamassaan vastauksessa Kemijoki Oy:lle, että Raudanjokisuussa (Sieriniemestä alajuoksun suuntaan) sijaitsevalla saukon lisääntymis- ja levähdyspaikalla ei tapahdu hankkeen takia niin suuri muutoksia, että Kemijoki Oy:n tulisi hakea lupaa poiketa luonnonsuojelulain 49 §:n rauhoitussäännöksistä. Selvityksessä (Saukkokartoitus, Eurofins Ahma 2018) on todettu, että yllä mainitun saukon lisääntymis- ja levähdysalueen lisäksi hankkeen vaikutusalueelta havaittiin todennäköisesti kolme saukkoreviiriä, mutta näillä alueilla ei havaittu lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hankkeen vaikutusalueella.

Vesitalousluvan lainvoimaiseksi tulon jälkeen on hankkeen vaikutusalueelta (veden alle jäävä alue) löytynyt EU:n luontodirektiivin liitteen IV mukaisesti suojellun ja luonnonsuojelulain (1096/1996) 42 §:n nojalla rauhoitetun kasvilajin, lapinleinikin 13 esiintymää (n. 66 havaintopistettä). ELY-keskus on antanut 27.5.2021 lapinleinikkiä koskevan luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaisen päätöksen poiketa rauhoitussäännöksistä 12 esiintymän osalta. Luvasta on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Tämän jälkeen alueelta on poikkeuslupaan liittyvien kompensatio- ja lieventämistoimenpiteiden suunnitteluun liittyvissä kartoituksissa löytynyt yksi uusi esiintymä vuonna 2021, joka häviäisi hankkeen vaikutuksesta, ja jonka osalta poikkeuslupahakemusta ei ole vielä toimitettu ELY-keskukselle.

Hankkeen vaikutusalueelta on havaittu luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitettujen paunikon ja lahokaviosammalen esiintymiä, jotka tulisivat häviämään ja joille ei ole haettu luonnonsuojelulain 48 §:n mukaista lupaa poiketa luonnonsuojelun rauhoitussäännöksistä. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisesti ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa rauhoitussäännöksistä, mikäli lajin suojelun taso säilyy suotuisana. Luvassa voi esittää tarpeellisia ehtoja. Usein ehdot lajeihin liittyvissä myönteisissä päätöksissä liittyvät lajin siirtämiseen pois vaikutusalueelta, mikä edellyttää suunnittelua

maastokaudella ja seurannan aloittamista ennen esiintymän hävittävän tai heikentävän toimenpiteen aloittamista.

Alueelta löytyi 2019 toteutetuissa sammalinventoinneissa 15 uhanalaista lajia, joista seitsemän on erityisesti suojeltavia luonnonsuojelulain 47 §:n nojalla (LSA 160/1997, LSA 521/2021). Hankkeen vaikutusalueelta osoitettiin yhteensä kuusi erityisesti suojeltavien lajien kannalta tärkeää esiintymispaikkaa, joista neljä tulisi häviämään tai vettymään kokonaan tai osittain hankkeen seurauksena. Erityisesti suojeltavien lajien osalta (LSL 47§) lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Kielto tulee voimaan, kun ELY-keskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Yhtiö on ELY-keskuksen kanssa sovitulla tavalla jatkanut sammalselvityksiä sen selvittämiseksi, onko esiintymiä pidettävä lajin säilymisen kannalta tärkeinä. Erityisesti suojeltavien sammalten osalta tulee lisäselvitysten tulosten perusteella ratkaistavaksi, onko hankealueella lajin säilymisen kannalta tärkeitä esiintymiä, joissa esiintymän rajaaminen luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisena paikkana tulee kyseeseen. Yhtiön selvitykset lajien esiintymien merkittävydestä ja hankkeen vaikutuksista niihin ovat vielä keskeneräisiä.

Hankkeen vaikutusalueelta on todettu luonnonsuojelulain 38 §:n nojalla rauhoitetun, erityisesti suojeltavan lajin jokihelmisimpukan esiintymä. ELY-keskus on todennut, että jokihelmisimpukan kartoitukset hankkeen vaikutusalueella ovat kesken. Tietoja tarvitaan muun muassa lajin esiintymien merkittävyyden arvioimiseksi ja mahdollisesti luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisen luvan hakemiseen lajin rauhoitussäädöksistä. Erityisesti suojeltavien lajien osalta tulee lisäselvitysten tulosten perusteella ratkaistavaksi, onko hankealueella lajin säilymisen kannalta tärkeitä esiintymiä, joissa esiintymän rajaaminen luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisena paikkana tulee kyseeseen.

Valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja, jotka tulee lainvoimaisen vesitalousluvan lupamääräysten mukaisesti ottaa huomioon hankkeen lieventämistoimien suunnittelussa ja tarkkailussa on kaksikymmentä, mikä on moninkertainen määrä luvan myöntämisen hetkellä tiedossa olleiden uhanalaisten lajien määrään, joka oli kuusi kappaletta. ELY-keskus on tarkentanut edelleen, että osa lajeista on ekologiaaltaan huonosti tunnettuja, eikä esimerkiksi ole tiedossa, miten lajit reagoivat mahdollisiin siirtoistutuksiin tai siirtämiseen pois hankkeen myötä veden alle jääviltä alueilta.

ELY-keskus on kiinnittänyt huomiota siihen, että uudet havainnot suojeltujen lajien esiintymistä hankealueella aiheuttavat yhtiölle selvittämisvelvollisuuden ja luonnonsuojeluviranomaiselle joko esiintymän rajaamista ja/tai suojelusta poikkeamista koskevan arviointivelvollisuuden.

Valituksissa esitettyihin näkemyksiin ympäristövaikutusten arvioinnin ajantasaisuudesta ELY-keskus on todennut, että vaikka alueelta on löytynyt vesitalousluvan lainvoimaiseksi tulon jälkeen mittava määrä uusia

uhanalaisten, rauhoitettujen ja tiukasti suojeltujen lajien esiintymiä, ei ympäristövaikutusten arviointimenettely tule ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sovellettavaksi, koska kyseessä ei ole YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi tai muuttunut hanke.

ELY-keskus on vastineessaan todennut Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:n ja Suomen luonnonsuojeluliitto Rovaniemi ry:n valituksessa esitetyistä vaatimuksista YVA-menettelyä seuraavaa:

Vesivoimalaitoshanketta on suunniteltu kumotun YVA-lain (468/1994) mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, joka on päättynyt yhteysviranomaisen 9.2.2000 YVA-selostuksesta antamaan lausuntoon. Sierilän voimalaitoksen YVA-ohjelma on kuulutettu ennen 16.5.2017, joten hankkeeseen on sovellettu voimassa olevan YVA-lain 40.2 §:n mukaisesti ennen 252/2017 voimassa ollutta YVA-lakia.

YVA-menettelyn päätyttyä hankkeelle on myönnetty vesitalouslupa, joka on tullut voimaan 22.5.2017 ja voimassa olevan vesitalouslupan lupamääräyksen 1 d) määräaika on pidennetty Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 15.3.2022 tekemällä päätöksellä.

ELY-keskus on katsonut, että sille esitettyjen tietojen perusteella kyseessä ei ole voimassa olevan YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi hanke, johon tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä eikä Sierilän vesivoimalaitoshanke ole muuttunut sillä tavoin, että hanke voidaan tulkita YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittamaksi hankkeen muutokseksi, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

ELY-keskus on todennut, että Sierilän vesivoimalaitoshanke on voimassa olevan YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 3 c) mukainen vesistön säännöstelyhanke, jossa vesistön keskivirtaama on yli 20 kuutiometriä sekunnissa ja virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat olennaisesti lähtötilanteeseen nähden. Hankkeessa ei ole kyse hankeluettelon kohdan 12) mukaisesta, YVA-menettelyä edellyttävästä mainittua hanketta kooltaan vastaavasta hankkeen muutoksesta. Koska kyseessä on hankeluettelon mukainen hanke, YVA-lain 3 §:n 2 momentti ei tule ELY-keskuksen käsityksen mukaan sovellettavaksi.

Lapin ELY-keskus on todennut luontoarvojen osalta, että hankkeen vesitalouslupan tultua lainvoimaiseksi hankkeen vaikutusalueelta on tehty vuosittain havaintoja uhanalaisista lajeista, joista osa on erityisesti suojeltavia, luonnonsuojelulaila rauhoitetuista sekä tiukkaa suojelua vaativista lajeista (niin sanotut direktiivilajit). Selvitykset lajesiintymistä ja niiden merkittävyydestä ovat osittain vielä keskeneräisiä. Uudet tiedot eivät ELY-keskuksen mukaan edellytä YVA-menettelyn käynnistämistä ja lajien suojelussa sovelletaan luonnonsuojelulain mukaisia menettelyitä.

ELY-keskus on vastineessaan todennut Irja Wendischin valituksessa esitetyistä vaatimuksista YVA-menettelyä koskien sen lisäksi, mitä Suomen Luonnonsuojeluliitto ry:n ja kanssavalittajien vaatimuksista on edellä todettu, seuraavaa: YVA-lain 5 § mahdollistaa hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin YVA-menettelyn sijaan muun lain mukaisessa menettelyssä, kuten maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavoitusmenettelyssä. YVA-lain 5 § ei siis suoraan ohjaa kaavoitusmenettelyyn tai velvoita asemakaavan laatimiseen.

ELY-keskus on vastineessaan todennut Marjatta Näätäsen valituksessa esitetyistä vaatimuksista YVA-menettelyä koskien sen lisäksi, mitä Suomen Luonnonsuojeluliitto ry:n ja kanssavalittajien vaatimuksista on edellä todettu, seuraavaa: Aluehallintoviraston valituksenalaista päätöstä ei voida pitää uutena lupana, koska siinä ei ole lain mukaan ollut edes mahdollista tarkistaa lupamääräyksiä.

Tapio Imporanta on ilmoittanut yhtyvän valituksissa esitettyihin vaatimuksiin, joiden mukaan aluehallintoviraston päätös on kumottava. Rakennustöiden aloittamiselle ei olisi tullut myöntää jatkoaikaa.

Vesa Puuronen, Pertti Puuronen ja Marjukka Puuronen ovat vastineessaan esittäneet, että aluehallintoviraston päätös on kumottava ja aloittamiselle ei olisi tullut myöntää jatkoaikaa.

Mikael von und zu Fraunberg ja Kristian von und zu Fraunberg ovat vastineessaan esittäneet, että rakennuslupahakemus on ollut alusta asti oleellisesti puutteellinen ja sen käsittely on viivästynyt hakijasta johtuvasta syystä. Hakija ei tämän vuoksi voi vedota hakemuksessaan rakennustöille asetetun määräajan pidentämiseksi siihen, että rakennus- ja poikkeuslupa-asioiden käsittely on kesken korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Investointipäätös on hakijan sisäiseen päätöksentekoon liittyvä seikka eikä se voi olla perusteena määräajan pidentämiselle. Vastineen antajien omistaman kiinteistön kuin muun alueen kehittäminen matkailukäyttöön on mahdotonta niin kauan kuin voimalaitoshankkeen toteutumisesta vallitsee epävarmuus. Vastineen antajat ovat yhtyneet muutoksenhakijoiden näkemykseen, että voimalaitoksen aloittamista koskevaa määräaikaa ei tulisi jatkaaja ja että hakemus määräajan jatkamiselle tulisi käsitellä uuden vesilain mukaan, jonka perusteella muuttuneet olosuhteet ympäristötavoitteiden ja matkailun ja muun alueen kehittämisen osalta tulisi ottaa huomioon. Tämä edellyttää uutta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja myös muiden lupaehtojen tarkistamista tämän arvioinnin perusteella.

Kari Kilpimaa on vastineessaan todennut, että aluehallintoviraston päätös on kumottava ja että rakennustöiden aloittamiselle ei olisi tullut myöntää jatkoaikaa.

Juha ja Alli Ovaskainen ovat vastineessaan yhtyneet muutoksenhakijoiden vaatimuksiin. Muutoksenhakijoiden esittämien perustelujen ohella vastineen antajat ovat muun ohessa esittäneet, että hakija ei ole esittänyt naapureille

yksityiskohtaisia suunnitelmia läjitysalueista eikä kalojen kulusta patojen ohi. Asian käsittelyä ei voida jatkaa ennen kuin hanke on käsitelty uudessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä.

Kemijoki Oy on vastineessaan esittänyt valitusten hylkäämistä kokonaisuudessaan muun muassa jäljempää ilmenevillä perusteilla. Lisäksi yhtiö on pyytänyt hallinto-oikeutta määräämään, että aluehallintoviraston päätöksellään muuttaman lupamääräyksen 1 d) ensimmäistä kappaletta voidaan noudattaa valituksista huolimatta niin, että Sierilän voimalaitoksen rakentaminen saadaan aloittaa maa-aineksen kaivuulla koneaseman rakentamisen vaatimalta alueelta, massojen sijoittamisella läjitysalueelle sekä työalueiden raivaamisella.

Valituksenalaisessa päätöksessä on sovellettu oikein vanhan vesilain aineellisia määräyksiä ja etenkin sen 2 luvun 12 §:n 2 momenttia, jonka mukaan voimalaitoksen rakentamisen aloittamista koskevaa määräaika voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä ei kuitenkaan voida antaa uusia lupamääräyksiä tai muuttaa lainvoimaisia lupamääräyksiä. Näin ollen ei ole myöskään tarvetta palauttaa asiaa takaisin aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n asiakumppaneineen tekemässä valituksessa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen KHO 2011:115, joka ei hakijan mielestä ei sovellu tähän asiaan, koska siinä sovellettiin vanhan vesilain voimaantulosäännöksiä eikä uuden vesilain.

Lupa-asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä, joten aloittamisajan jatkamista koskevan valituksenalaisen asian käsittelyn aikana muistutuksissa ja lausunnoissa esitettyjä, lainvoimaiseen lupaan kohdistuvia, muuttuneisiin olosuhteisiin perustuvia vaatimuksia ei voida käsitellä, mikä koskee hakijan mielestä myös valitusten käsittelyä hallinto-oikeudessa.

Kysymys mahdollisesta uudesta ympäristövaikutusten arvioinnista kuuluu Lapin ELY-keskukselle, joka on voimalaitoksen vesitalousluvan lupamääräysten noudattamista valvova viranomainen. Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n asiakumppaneineen tekemä vaatimus Lapin ELY-keskuksen 30.3.2021 antamasta vastauksesta YVA-asiaa koskien on jätettävä tutkimatta hallinto-oikeudessa, koska ELY-keskuksen mainittu vastaus ei ole valituskelpoinen päätös.

Jos hallinto-oikeus katsoisi vastoin aluehallintoviraston ratkaisua, että tähän asiaan olisikin sovellettava uuden vesilain aineellisia määräyksiä ja täten myös sen 3 luvun 8 §:ää, nyt puheena oleva hakemus töiden aloittamismääräajan pidentämisestä olisi hyväksyttävä ilman, että voimalaitoksen vesioikeudellisen lupapäätöksen muita määräyksiä olisi tarkistettava tai täydennettävä. Hakija on todennut selityksessään aluehallintovirastolle 19.8.2021, että perusteita muuttaa tai tarkistaa muita lupamääräyksiä ei ole tässä yhteydessä.

Hakija on perustellut esittämäänsä täytäntöönpanomääräystä seuraavasti:

Hakemuksen käsittelyyn aluehallintovirastossa ja hallinto-oikeuksissa kuluva aika lyhentää sitä aikaa, johon mennessä hakijan on aloitettava hankkeen rakennustyöt. On ilmeistä, että hallinto-oikeuden annettavasta päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jolloin lainvoimaisen päätöksen ajankohta voi viivästyä haetun määräajan loppupuolelle asti tai jopa sen jälkeiselle ajalle, mikäli asia ratkaistaan hallintotuomioistuinten keskimääräisten käsittelyaikojen mukaan. Hankkeen käynnistäminen kestää vielä lupavarmuuden saavuttamisen jälkeen rakennuspäätöksen valmistelun, päätöksenteon sekä projektihallinnollisten töiden johdosta useita kuukausia. Sierilän voimalaitoksen rakentaminen on monella tapaa valtakunnallisesti ja aluetaloudellisesti merkittävä hanke. Aloittamisajankohdan viivästyminen haittaa hankkeen teknistä ja taloudellista toteuttamista ja voi jopa vaarantaa koko hankkeen toteutumisen. Lupakäsittelyn edelleen pitkittyminen tarkoittaa epävarmuuden jatkumista ja aiheuttaa myös alueen maanomistajille ja asukkaille kohtuutonta haittaa. Hakija on todennut selvyuden vuoksi, ettei tässä hakemuksessa mainittujen töiden aloittaminen tee pääasian muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Asian luonteen vuoksi yhtiö on pyytänyt, että tämä vaatimus samoin kuin muutoksenhakijoiden valitusten käsittely käsitellään hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

Kari Jestilä ja Marita Ylitalo-Jestilä ovat vastaselityksessään esittäneet muun ohessa, että Kemijoki Oy:n pyyntö koskien vakuutta ja töiden aloittamista valituksista huolimatta on hylättävä lainvastaisena. Sierilän voimalaitoksen rakennuslupa on rauennut eikä jatkoaikaa tule enää myöntää. Kemijoki Oy:n töiden aloittaminen runtelisi luontoa eikä ennallistamisella saataisi palautettua alkuperäistä luonnollista tilaa.

Irja Wendisch on vastaselityksessään esittänyt muun ohessa, että Lapin ELY-keskuksen vastine on ristiriitainen, koska ELY-keskuksessa on nähty erittäin paljon vaivaa luontoarvojen selvittämisen suhteen, mutta toisaalta taas siihen ei näytä ELY-keskuksen mukaan olevan tarvetta. Vastaselityksen antajan mielestä töiden aloittamisen jatkoajalle ei ole perusteita, koska monien luontoarvojen selvittäminen on joko kesken tai ne on selvitetty puutteellisesti. Hakijan olisi tullut toimittaa kyseiset selvitykset luvan voimassaoloaikana.

Wendisch on ilmoittanut yhtyvän Marjatta Näätäsen vastaselityksessä esitettyyn sekä Tapio Imporannan, Vesa Puurosen, Mikael ja Kristian von und zu Fraunbergin, Kari Kilpimaan sekä Alli ja Juha Ovaskaisen vastineissa esitettyyn.

Wendisch on vaatinut, että hakijan esittämä pyyntö töiden aloittamisesta valituksista huolimatta on hylättävä, koska alueen luontoarvojen tarkastelu on vielä kesken. Ennenaikaisesti aloitettu rakentaminen aiheuttaisi mahdollisesti alueella laajamittaisia luontoarvojen tuhoutumista, mitä ei voida korvata miljoonan euron takuusummalla. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan rakentamista ei saa aloittaa ennen kuin lupaehdot on täytetty.

Marjatta Näätänen on vastaselityksessään muun ohessa esittänyt lisäperusteluja vaatimukselle kumota aluehallintoviraston päätös aloittamisen jatkoaikaa koskien. Muutoksenhakija on vaatinut, että hakijan esittämä pyyntö töiden aloittamisesta valituksista huolimatta on hylättävä.

Lisäperusteluina aloittamisajan jatkamista koskien vastaselityksessä on esitetty, että asiassa olisi tullut ratkaista uusien lakien mukaista uutta ajattelutapaa soveltaen ottaen huomioon muutokset olosuhteissa ja ympäristössä.

Pyyntö töiden aloittamisesta valituksista huolimatta on hylättävä, koska pyynnön mukaisten töiden jälkiä ei voida kokonaisuudessaan ennallistaa eikä ennallistamista varten asetettu vakuus ole riittävä. Lisäksi aloittamisajan jatkamisesta tehty valitukset menettäisivät merkityksensä. Pyyntöön sisältyvä maa-ainesten otto edellyttää YVA-menettelyä ennen päätöksen antamista. Puutteellisten ja keskeneräisten selvitysten takia töiden aloittaminen on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vastainen.

Vastaselityksessä on myös vedottu seuraaviin seikkoihin: luokitus ja vesimuodostumien rajausta sekä ekologinen potentiaali vesienhoidossa, aluetalous, työllisyys, perinnemaisemat, maa-ainesten oton pohjavesivaikutukset, matkailu ja kalastus, ilmastonmuutos, energian tuotannon muuttuminen, turvallisuusuhat, huoltovarmuus, vaelluskalojen palauttamistavoitteet ja pohjaveden pilaamiskielto.

Vastaselitykseen on liitetty otteita korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä, yksityiskohtainen tarkastelu vaatimuksista ja niiden toteuttamisesta, Alleco Oy:n raakkuraportti ja valokuvia.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliitto Rovaniemi ry ovat vastaselityksessään esittäneet muun ohessa lisäperusteluja vaatimukselle kumota aluehallintoviraston päätös aloittamisen jatkoaikaa koskien. Vastaselityksen antajat ovat vaatineet, että hakijan esittämä pyyntö töiden aloittamisesta valituksista huolimatta on lainvastaisena hylättävä. Vielä yhdistykset ovat yhtyneet myös muiden muutoksenhakijoiden vaatimuksiin ja niiden perusteluihin.

Pyyntö töiden aloittamisesta valituksista huolimatta on epäselvä. Hallinto-oikeuden on selvitettävä, onko kyseessä vesilain mukainen valmistelulupa. Täytäntöönpanolupa olisi tullut esittää hallinto-oikeuden sijaan vesilain 1 luvun 7 §:n 1 momentin mukaiselle lupaviranomaiselle tai koneaseman alueen rakentamisen luvituksesta vastaavalle rakennuslupaviranomaiselle tai muulle asiasta päättävälle viranomaiselle. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 123 §:n mukaan hallintotuomioistuimien voi myös antaa määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta ja antaa muun väliaikaisen määräyksen. Hallintotuomioistuin voi myös muussa sen käsiteltävänä olevassa hallintolainkäyttöasiassa kuin valitusasiassa antaa asianosaisen oikeuden tai edun toteuttamista turvaavan väliaikaisen määräyksen. Soveltamisalaan ei

siten kuulu päätösten antaminen ensi instanssina rakentamiseen, läjittämiseen, raivaamiseen tai muuhun maa-aineksen muokkaukseen liittyen. Toissijaisesti vastaselityksen antajat ovat katsoneet, viitaten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:ään, että valitukset kävisivät täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi, koska maa-ainesten kaivaminen, massojen sijoittaminen ja raivaaminen heikentäisivät alueen luontosuhteita peruuttamattomasti.

Vastaselitykseen on liitetty ELY-keskuksen selvitys vesitalousluvan edellyttämistä luvista poiketa luonnonsuojelulain määräyksistä. Hallinto-oikeus ei voi myöntää hakijalle poikkeuksia edellä mainittuihin lupiin tai hakijan hakemuksen mukaiseen toimintaan ilman Lapin ELY-keskuksen myöntämiä lupia.

Villilohi ry on vastaselityksessään ilmoittanut vastustavansa hakijan esittämä pyyntöä töiden aloittamisesta valituksista huolimatta. *Villilohi ry* on perustellut vaatimustaan sillä, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n mukaan päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. *Kemijoki Oy*:llä ei ole lainvoimaisia lupia voimalliseksi rakentamiseksi.

Villilohi ry:n näkemys on tässä asiassa yhteneväinen viranomaisen kanssa. Lapin ELY -keskuksen *Villilohi ry*:lle 17.10.2022 päivätyn kirjeen mukaan ”Rakennustöiden aloittamisen osalta ELY-keskus viittaa Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen 3.3.2015 n:o 15/0041/2, jolla muutettiin Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämässä vesitalousluvassa 31.5.2011 n:o 32/11/2 luonnon monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttämiseksi annettua määräystä 8 b. Muutetun määräyksen mukaan luvan saajalla on oltava ennen rakennustöiden aloittamista luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen lainvoimainen poikkeuslupa veden tai rakenteiden alle jäävien laaksoarhopopulaatioiden hävittämiseksi tai poikkeuslupaviranomaisen päätös siitä, ettei poikkeuslupaa tarvita. Korkein hallinto-oikeus on 22.5.2017 (87/2017) pysyttänyt hallinto-oikeuden muutoksen. KHO:n mukaan luvansaaja ei voi ryhtyä hankkeen toteuttamiseen ennen kuin luvan saajalle on myönnetty määräyksessä tarkoitetut lainvoimaiset poikkeusluvut tai päätökset siitä, ettei poikkeuslupaa tarvita.”

ELY-keskus on todennut erikseen, että ”Sieriniemeen suunnitellun kanavan kohdalla on laaksoarhon esiintymiä, joiden hävittämiseksi ei ole toistaiseksi lainvoimaista lupaa poiketa luonnonsuojelulain 42 §:n mukaisesta rauhoitussäännöksestä, ja tältä osin rakennustöitä ei voida aloittaa ennen kuin yhtiöllä on lainvoimainen poikkeuslupa. ELY-keskukselle aiemmin raportoitujen muiden lajien osalta ELY-keskus toteaa, että yhtiö jatkaa lajien kartoitusta mm. jokihelmisimpukan ja rauhoitettujen sammalten osalta.”

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:ssä on määritelty kolme erillistä syytä, joissa päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Mikään näistä ehdoista ei toteudu nyt käsillä olevassa tapauksessa. Mitään erityistä syytä rakentamisen aloittamiselle ei ole. Samassa pykälässä

määrätään, että valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei kuitenkaan estä päätöksen täytäntöönpanoa asiassa, jossa tarvitaan valituslupa. Saman pykälän mukaan kuitenkin yksiselitteisesti kielletään ryhtymästä täytäntöönpanoon, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Sama todetaan yksiselitteisesti myös vesilain 12 luvun 17 §:ssä. Villilohi ry:n valitus tulisi hyödyttömäksi, jos valituksesta huolimatta selvittämättömien tai puutteellisesti selvitettyjä luontoarvoja hävittävä rakentaminen voisi alkaa. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on käsittelyssä valitus, joka kyseenalaistaa Sierilän osuuden rajauksen ja luokittelun vesienhoitosuunnitelmassa. Tämäkin valitus tulee hyödyttömäksi, mikäli voimalaitoksen rakentamiseen ryhdyttäisiin ennen aikaisesti.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue on Kemijoki Oy:n vastineesta ja täytäntöönpanopyynnöstä antamassaan vastineessa todennut, että täytäntöönpanohakemuksen osalta ELY-keskuksella ei ole sinällään lausuttavaa, mutta Sierilän vesitalousluvan valvontaviranomaisena ELY-keskus haluaa tuoda esille seuraavaa.

Vesitalousluvan lupamääräyksen 8 a mukaan luvan saajan on vähennettävä vaikutusalueen rantaekosysteemeille aiheutuvia haittoja. Jokivarrelle luontaisen niittylajiston säilymistä tulee edesauttaa siirtämällä padotuksen alle jäävää maa-ainesta, kasvustoja ja siemeniä uusille sopiville kasvupaikoille. Luvan saajan on ennen töiden aloittamista toimitettava Lapin ELY-keskukselle hyväksyttäväksi yksityiskohtainen perinnemaisemien säilyttämisen toimenpidesuunnitelma sekä suunnitelma hankkeen vaikutusalueella olevien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisten elinympäristöjen hävittämisestä ja uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien kantojen taantumisesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Suunnitelmissa on esitettävä toimenpide-ehdotukset aikatauluineen, niiden kustannukset sekä toimenpiteiden avulla saatava hyöty.

Luvan saajan on ennen töiden aloittamista merkittävä selkeästi maastoon kasvistollisesti merkittävät kohteet ja valtakunnallisesti uhanalaisten lajien esiintymät. Laaksoarhon säilyvät populaatiot on suojattava rakennustöiden aikana.

Lupamääräyksen 8 b mukaan luvan saajalla oltava ennen rakennustöiden aloittamista luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen lainvoimainen poikkeuslupa veden tai rakenteiden alle jäävien laaksoarhopopulaatioiden hävittämiselle tai poikkeuslupaviranomaisen päätös siitä, ettei poikkeuslupaa tarvita.

Täytäntöönpanohakemuksen kohteena olevalta suunnitellulta läjitäyttöalueelta ja alakanavan alueelta on tehty vuosina 2020–2022 havaintoja luonnonsuojelulailla rauhoitetun ja luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaisen yhteisön tärkeänä pitämän ja tiukkaa suojelua vaativan laaksoarhon esiintymistä. Laaksoarhoa koskee luonnonsuojelulain 42 §:n mukainen hävittämiskielto. Suunnitellun koneaseman välittömästä läheisyydestä on myös uhanalaisen, vaarantuneen suikeanoidanlukon havaintoja. Hakemusalueen lähiympäristössä on huomionarvoista niittylajistoa, mm.

silmällä pidettävien pohjannoidanlukon, ahonoidanlukon ja ketonoidanlukon esiintymiä. Laaksoarhon ja niittylajien sijainnista on toimitettu kartta. Lajiesiintymiä koskevat tiedot ovat myös yhtiön tiedossa.

ELY-keskuksessa ei ole vireillä hakemusalueella sijaitsevia laaksoarhon esiintymiä koskevaa luonnonsuojelulain 49 §:n mukaista poikkeuslupahakemusta. ELY-keskukselle ei ole myöskään toistaiseksi toimitettu lupamääräyksen 8 a mukaisia suunnitelmia luonnon monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttämiseksi. Suunnitelmat koskevat myös täytäntöönpanohakemusalueella esiintyvää uhanalaista ja huomionarvoista niittylajistoa.

Hallinto-oikeus on antanut edellä mainitun ELY-keskuksen vastineen tiedoksi valittajille ja luvan hakijalle.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki Tapio Imporannan, Vesa Puurosen asiakumppaneineen, Mikael von und zu Fraunbergin asiakumppaneineen, Kari Kilpimaan ja Juha Ovaskaisen asiakumppaneineen vastinevaiheessa esittämiä vaatimuksia.
2. Hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Hallinto-oikeus antaa asiassa seuraavan täytäntöönpanomääräyksen:

Hallinto-oikeus oikeuttaa Kemijoki Oy:n aloittamaan valituksesta huolimatta Sierilän voimalaitoksen rakentamistyöt noudattaen aluehallintoviraston 31.5.2011 antamaa päätöstä nro 32/11/2 Vaasan hallinto-oikeuden siihen 3.3.2015 antamalla päätöksellä nro 15/0041/2 ja korkeimman hallinto-oikeuden siihen 22.5.2017 antamalla päätöksellä taltionumero 2367 tekemine muutoksineen. Määräys rajataan koskemaan maansiirtotyötä koneaseman rakentamisen vaatimalla alueella, massojen sijoittamista läjitysalueelle sekä työalueiden raivaamista.

Luvan saajan on ennen toimenpiteisiin ryhtymistä asetettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle 1 000 000 euron suuruinen vakuus niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan määräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Tapio Imporannan 30.8.2022 toimittamassa vastineessa, Vesa Puurosen asiakumppaneineen 30.8.2022 toimittamassa vastineessa, Mikael von und zu Fraunbergin asiakumppaneineen 31.8.2022 toimittamassa vastineessa, Kari

Kilpimaan 31.8.2022 toimittamassa vastineessa ja Juha Ovaskaisen asiakumppaneineen 31.8.2022 toimittamassa vastineessa, jotka on annettu valitusten johdosta, on vaadittu muutoksia aluehallintoviraston valituksenalaiseen päätökseen.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valitusta ei ole tehty määräajassa.

Aluehallintoviraston päätös on annettu lainmukaisesti julkipanon jälkeen 15.3.2022. Vaatimus aluehallintoviraston päätöksen muuttamisesta olisi tullut toimittaa Vaasan hallinto-oikeuteen aluehallintoviraston päätöksiin liitetyn laillisen valitusosoituksen mukaan viimeistään 21.4.2022 ennen virka-ajan päättymistä. Koska Imporannan, Puurosen asiakumppaneineen, von und zu Fraunbergin asiakumppaneineen, Kilpimaan ja Ovaskaisen asiakumppaneineen vastineissa esitetyt vaatimukset on tehty vasta valitusajan päätyttyä, hallinto-oikeus jättää vaatimukset tutkimatta.

2. Pääasia ja täytäntöönpanomääräys

Sovellettuja oikeusohjeita

Vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 1 momentin tässä laissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpano on laillisesti aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta tässä laissa tarkoitettua hanketta tai toimenpidettä koskevaa lupaa on noudatettava. Hankkeen ja toimenpiteen toteuttamiseen sekä luvan tarkistamiseen sovelletaan, mitä luvassa määrätään, sekä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Vanhan vesilain (264/1961) 2 luvun 12 §:n 2 momentin (1391/2009) mukaan päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä aluehallintoviraston määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodella.

Hallituksen esityksessä vesilain muuttamiseksi (HE 17/1994 vp) on muun muassa todettu, että töihin on ehdotetun 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan ryhdyttävä vesioikeuden määräämässä ajassa, joka saa olla enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Olosuhteet ovat paikalla saattaneet muuttua luvan myöntämisestä siten, että vuosikautia luvan myöntämisen jälkeen aloitettava hanke ei enää olisi sallittavissakaan. [Vesioikeus] voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä

hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodella. Yhden kolmivuotisjakson jälkeen määräaika ei enää ole mahdollista pidentää.

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 37 §:n 2 momentin mukaan kyseisen lain 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Vesilain 15 luvun 7 §:n 1 momentin (587/2011) mukaan hanketta ei saa aloittaa ennen kuin siihen oikeuttava päätös on saanut lainvoiman. Valitus korvauksesta ei estä hankkeen aloittamista. Tämän lain nojalla annettuun päätökseen ei sovelleta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 3 momentin säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettyä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan aluehallintovirastolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

Hallituksen esityksessä vesilainsäädännön uudistamiseksi HE 277/2009 koskien säädettävää 15 luvun 7 §:ää on todettu, että pääsääntöisesti päätöksen täytäntöönpano ei ole mahdollista ennen kuin päätös on lainvoimainen. Pykälän 2 momentissa säädetään Vaasan hallinto-oikeuden mahdollisuudesta määrätä päätös pantavaksi täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Päätöksen täytäntöönpano voitaisiin rajata osaan päätöstä tai päätös voitaisiin määrätä pantavaksi täytäntöön tiettyä ajankohtana. Täytäntöönpanoa koskevan pyynnön Vaasan hallinto-oikeudelle voi esittää ainoastaan hankkeesta vastaava, koska muilla tahoilla ei voida katsoa olevan oikeudellista intressiä vaatia lupa-asiaa tai oikeutta koskevan päätöksen panemista täytäntöön.

Määräyksen antamisen edellytyksenä on laissa säädettyjen vaatimusten täyttyminen. Hakijan tulee voida esittää toiminnan aloittamiselle perusteltu syy. Tällainen voi olla esimerkiksi hankkeen välttämättömyys toisen hankkeen toteuttamisen tai lupapäätöksen määräysten edellyttämä aikataulu, mutta ei yksinomaan hakijan kiire. Täytäntöönpano salliminen ei saa johtaa siihen, että muutoksenhaku kävisi hyödyttömäksi. Tästä johtuen päätöksen täytäntöönpanoa ei tule sallia sellaisille lupa-asiain sisällyville toimille, joista voi aiheutua ympäristöoloissa tapahtuva peruuttamaton seuraus. Tällainen seuraus

voi olla esimerkiksi harvinaisen luonnonesiintymän tuhoutuminen tai laajat ja haitalliset vaikutukset vesiluonnossa.

Hakijan tulee lisäksi asettaa hyväksyttävä vakuus niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuden määrästä ja laadusta päättäminen jää tapauskohtaisesti harkittavaksi.

Asiassa saatu selvitys

Aluehallintoviraston lupa Sierilän voimalaitokselle on saanut lainvoiman 22.5.2017 korkeimman hallinto-oikeuden antamalla päätöksellä taltionumero 2367. Lupa on siten annettu vanhan vesilain (264/1961) voimassa ollessa, mutta se on tullut lainvoimaiseksi uuden vesilain (587/2011) voimassa ollessa.

Valituksenalaisen päätöksen ja täytäntöönpanopyynnön ratkaisemista koskevat keskeiset lupamääräykset ovat seuraavat:

Lupamääräys 1 d). Rakentamisaika:

Rakennustyöhön on ryhdyttävä viimeistään neljän vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Lupapäätöksessä tarkoitetut työt on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Vahinkoja ja haittoja estävät ja vähentävät toimenpiteet on tehtävä ennen vedenkorkeuden nostamista, ellei jäljempänä ole toisin määrätty.

Lupamääräys 1 h). Aloittamis- ja valmistumisilmoitus, ensimmäinen kappale:

Luvan saajan on hyvissä ajoin ennakolta ilmoitettava rakennustöiden aloittamisesta Lapin ELY-keskukselle, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja vesialueisiin vaikuttavien rakennustöiden aloittamisesta lisäksi hankkeen vaikutusalueella toimiville osakaskunnille sekä Metsähallitukselle.

Lupamääräys 8. Luonnon monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen

a) Arvokkaat elinympäristöt sekä uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit, kolmas ja viides kappale:

=====

Luvan saajan on tehtävä törmäpääskyjen pesätörmien läheisyydessä raivaukset, rannansuojaukset ja muut häiriötä aiheuttavat työt 15.8.–30.4. Luvan saajan on rakennettava sopivaa elinympäristöä ja tekopesiä törmäpääskyjen pesinnän helpottamiseksi. Suunnitelma rakentamisesta on

esitettävä Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi ennen rakentamistöihin ryhtymistä.

=====

Luvan saajan on ennen töiden aloittamista toimitettava Lapin ELY-keskukselle hyväksyttäväksi yksityiskohtainen perinnemaisemien säilyttämisen toimenpidesuunnitelma sekä suunnitelma hankkeen vaikutusalueella olevien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisten elinympäristöjen hävittämisestä ja uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien kantojen taantumisesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Suunnitelmissa on esitettävä toimenpide-ehdotukset aikatauluineen, niiden kustannukset sekä toimenpiteiden avulla saatava hyöty.

Lupamääräys 8 b. Luonnon monimuotoisuuden sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen

b) Poikkeusluvan hakeminen, ensimmäinen ja toinen kappale:

Luvan saajalla on oltava ennen rakennustöiden aloittamista luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen lainvoimainen poikkeuslupa veden tai rakenteiden alle jäävien laaksoarhopopulaatioiden hävittämiselle tai poikkeuslupaviranomaisen päätös siitä, ettei poikkeuslupaa tarvita.

Luvan saajalla on oltava ennen rakennustöiden aloittamista luonnonsuojelulain 48 §:n mukainen lainvoimainen poikkeuslupa erityisesti suojeltavan apilakirjokääriäisen säilymiselle tärkeän ja Lapin ympäristökeskuksen päätöksellä jo rajatun esiintymispaikan hävittämiselle tai heikentämiselle tai poikkeuslupaviranomaisen päätös siitä, ettei poikkeuslupaa tarvita.

=====

Lupamääräys 9. Kalataloudellisia vahinkoja estävät toimenpiteet ja kalatalousmaksu:

=====

c) Luvan saajan on ennen Sierilän voimalaitoksen rakentamisen aloittamista selvitettävä kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla rapukannan tila ja ravustuksen tuotto Sierilän voimalaitoksen vaikutusalueella. Tutkimusohjelma on jätettävä kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen saatua lainvoiman.

Selvityksen valmistumisen jälkeen luvan saajan on jätettävä aluehallintovirastolle hakemus ja suunnitelma, jossa esitetään toimenpiteet voimalaitoksen rakentamisesta ja käyttämisestä sekä vesistön säännöstelystä mahdollisesti rapukannalle ja ravustukselle aiheutuvien haittojen estämiseksi tai kompensoimiseksi.

Lisäksi seuraavat lupamääräykset saattavat vaikuttaa töiden aloittamiseen:

10. Tarkkailu- ja raportointimääräykset

a) Vesistötarkkailu, kolmas kappale,

c). Rakennusten tarkkailu, kolmas kappale ja

i). Linnuston sekä uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien tarkkailu, kolmas kappale.

Luvan mukainen töiden aloittamisaika on päätynyt 22.5.2021. Kemijoki Oy on hakenut töiden aloittamista koskevan määräajan pidentämistä kolmella vuodella aluehallintovirastoon 4.3.2021 jättämällään hakemuksella.

Luvan hakija on perustellut töiden aloittamiseen lupamääräyksessä 1 d asetetun määräajan jatkamista koskevaa hakemustaan maankäyttö- ja rakennuslakiin ja luonnonsuojelulakiin liittyvien lupaprosessien vaatimalla ajalla. Kyseisiä prosesseja ei ole voitu saattaa päätökseen töiden aloittamiseen varatun määräajan kuluessa.

Luvan hakijan mukaan Sierilän voimalaitoksen rakentaminen on monella tapaa valtakunnallisesti ja aluetaloudellisesti merkittävä hanke. Suomella on tavoite saavuttaa hiilineutraalisuus vuonna 2035. Vesivoima lisää Suomen päästötöntä ja uusiutuvaa sähköntuotantoa sekä mahdollistaa myös muiden päästöttömien tuotantomuotojen lisäämisen. Vesivoimalla on myös merkittävä rooli Suomen huoltovarmuuden kannalta.

Luvan hakijan mukaan rakennustyöt on tarkoitus aloittaa koneasemakaivannon kaivuulla sekä työpadon rakentamisella jokeen. Koneasemaa koskeva rakennuslupaprosessi oli kesken luvan hakijan pannahessa vireille rakennustöiden aloittamista koskevan lupamääräyksen pidentämishakemuksen. Koneasemaa koskeva rakennuslupa sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 7.10.2021 antamalla päätöksellä. Lupa on tarpeen myös, jotta koneasemaa koskevat hankinnat voidaan käynnistää. Lisäksi luvan hakijan on hyvissä ajoin ennen rakennustöiden aloittamista tehtävä aloitusilmoitukset useille tahoille.

Aluehallintovirasto on myöntänyt valituksenalaisella päätöksellä töiden aloittamiselle jatkoajan, jonka mukaan rakennustyöhön on ryhdyttävä viimeistään 22.5.2024 mennessä uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi.

Oikeudellinen arviointi

Rakennustöiden aloittamista koskeva määräaika

Asiassa on valitusten perusteella ratkaistavana muun muassa kysymys siitä, onko Sierilän voimalaitoksen lainvoimaisen päätöksen nro 32/11/2 rakentamisaikaa koskevan lupamääräyksen 1 d) ensimmäisen kappaleen muuttamiseen eli rakentamisen aloittamista koskevan määräajan pidentämiseen sovellettava vanhan vesilain (264/1961) vai voimassa olevan vesilain (587/2011) säännöksiä.

Vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 2 momentin säännöksen mukaan haetun määräajan jatkamisen edellytykset määräytyvät aluehallintoviraston päätöksestä ilmenevästi vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan.

Töiden aloittamisen jatkoaikaa koskevan hakemus on pantu vireille hankkeessa, jolla on ollut vanhan vesilain mukainen lainvoimainen lupa. Hakemus määräajan jatkamiseksi on jätetty ennen kuin töiden aloittamista koskeva määräaika on päättynyt eli vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentin mukaisesti ajoissa.

Asiaan sovellettavan lain ratkaisun jälkeen asiassa on ratkaistavana kysymys siitä, onko luvan hakija esittänyt määräajan pidentämiseen vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisen syyn.

Kemijoki Oy on aluehallintoviraston päätöksestä ilmenevästi ilmoittanut tarvitsevänsä useita eri lupia toiminnan aloittamiseksi ja rakennustöiden aloittaminen on viivästynyt muun muassa, koska kaikki tarvittavat luvat eivät ole olleet lainvoimaisia. Rakennustyöt on ollut tarkoitus aloittaa koneasemakaivannon kaivuulla sekä työpadon rakentamisella jokeen. Koneasemaa koskeva rakennuslupaprosessi on ollut kesken luvan hakijan laittaessa vireille rakennustöiden aloittamista koskevan lupamääräyksen pidentämishakemuksen. Koneasemaa koskeva rakennuslupa on ratkaistu oikeusvoimaisesti vasta korkeimman hallinto-oikeuden 7.10.2021 antamalla päätöksellä. Luvan hakijan ilmoituksen mukaan koneasemaa koskevien hankintojen käynnistäminen on edellyttänyt lainvoimaista lupaa. Lisäksi luvan haltijan on hyvissä ajoin ennen rakennustöiden aloittamista tullut tehdä aloitusilmoitukset useille tahoille.

Vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan pidentämisen edellytyksenä olevaa erityistä syytä ei ole määritelty hallituksen esityksen 17/1994 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa. Oikeuskäytännössä säännöksessä tarkoitetulle erityiselle syyllä ei ole asetettu erityisen tiukkoja kriteerejä. Hallituksen esityksen perustelujen on kuitenkin tulkittava tarkoittavan, että esimerkiksi olosuhteiden merkittävä muuttuminen luvan myöntämisen jälkeen voi johtaa siihen, että määräaika rakentamistöiden aloittamiselle ei voida jatkaa. Vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa ei säädetä mahdollisuudesta tarkistaa tai täydentää lupamääräyksiä töiden aloittamisen varatun ajan jatkamista koskevan päätöksen yhteydessä. Tämän vuoksi rakentamisajan aloittamisen jatkamista koskevissa hakemuksissa ei lähtökohtaisesti ole tarvetta selvittää hankkeen vaikutuksia luonnonarvoihin siinä laajuudessa kuin esimerkiksi rakentamisajan jatkamista tarkoittavissa hakemuksissa.

Rakennustöihin ryhtymistä tarkoittavan määräajan jatkamista koskevalla päätöksellä ei muuteta lainvoimaisen vesitalousluvan sisältöä. Lainvoimaisessa vesitalouslupapäätöksessä on otettu huomioon hankkeen vaikutukset vesien tilaan ja vesienhoidon tilatavoitteisiin, eikä näiden uudelleenarviointi ole tässä yhteydessä tarpeen. Vesitalouslupapäätöksessä on

otettu huomioon myös luonnonsuojelulain mukaisten poikkeamisten tarve. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään 173/2013 lausutuilla perusteilla katsonut, että luonnonsuojelulain 48 §:n 2 momentissa ja 49 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa ei ole ollut perusteltua pitää vesilain mukaisen hakemuksen edellytyksenä. Asiaa ei ole tältä osin perusteita arvioida toisin valituksissa nyt esitetyn johdosta. Vaikka läjitysalueelta ja alakanavan alueelta on tehty vuosina 2020–2022 havaintoja uusista luonnonsuojelulailla rauhoitetun ja luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaisen yhteisön tärkeänä pitämisen ja tiukkaa suojelua vaativan laaksoarhon esiintymistä, olosuhteiden ei voida katsoa muuttuneen hankealueella tavalla, joka estää haetun määräajan pidentämisen. Lupaprosessien viivästyminen erityisesti rakennusluvan osalta on ollut luvan hakijasta riippumaton syy rakennustöiden aloittamisen viivästykselle. Töiden suorittamiseksi asetetun määräajan pidentämistä koskevan hakemuksen hyväksymiselle on katsottava olevan vanhan vesilain 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityinen syy.

Ympäristövaikutusten arviointi

Lapin ELY-keskuksen on todennut 30.3.2022 antamassaan vastauksessa (Dnro LAPELY/4866/2021) Suomen luonnonsuojeluliitto ry:lle esitykseen YVA-menettelyä koskien seuraavaa:

”Sierilän vesivoimalaitoshanketta on suunniteltu kumotun YVA-lain (468/1994) mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, joka on päättynyt yhteysviranomaisen 9.2.2000 antamaan lausuntoon. Sierilän voimalaitoksen YVA-ohjelma on kuulutettu ennen 16.5.2017, joten hankkeeseen on sovellettu voimassa olevan YVA-lain 40.2 §:n mukaisesti ennen 252/2017 voimassa ollutta YVA-lakia.

YVA-menettelyn päätyttyä hankkeelle on myönnetty vesitalouslupa, joka on tullut voimaan 22.5.2017. Voimassa olevan vesitalousluvan lupamääräyksen 1d) määräaika on pidennetty Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 15.3.2022 tekemällä päätöksellä.

ELY-keskus katsoo, että sille esitettyjen tietojen perusteella kyseessä ei ole voimassa olevan YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi hanke, johon tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä eikä Sierilän vesivoimalaitoshanke ole muuttunut sillä tavoin, että hanke voidaan tulkita YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittamaksi hankkeen muutokseksi, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Lapin ELY-keskus toteaa, että Sierilän vesivoimalaitoshanke on voimassa olevan YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 3 c) mukainen vesistön säännöstelyhanke, jossa vesistön keskivirtaama on yli 20 kuutiometriä sekunnissa ja virtaama- tai vedenkorkeusolosuhteet muuttuvat olennaisesti lähtötilanteeseen nähden. Hankkeessa ei ole kyse hankeluettelon kohdan 12) mukaisesta, YVA-menettelyä edellyttävästä mainittua hanketta kooltaan vastaavasta hankkeen muutoksesta. Koska kyseessä on hankeluettelon

mukainen hanke, YVA-lain 3.2 § ei tule ELY-keskuksen käsityksen mukaan sovellettavaksi.

Lapin ELY-keskus toteaa luontoarvojen osalta, että hankkeen vesitalousluvan tultua lainvoimaiseksi hankkeen vaikutusalueelta on tehty vuosittain havaintoja uhanalaisista lajeista, joista osa on erityisesti suojeltavia, luonnonsuojelulailla rauhoitetuista sekä tiukkaa suojelua vaativista lajeista (ns. direktiivilajit). Selvitykset lajiesiintymistä ja niiden merkittävydestä ovat osittain vielä keskeneräisiä. Uudet tiedot eivät ELY-keskuksen mukaan edellytä YVA-menettelyn käynnistämistä ja lajien suojelussa sovelletaan luonnonsuojelulain mukaisia menettelyitä.”

Hallinto-oikeus katsoo, että Suomen luonnonsuojeluliitto ry:llä asiakumppaneineen on ollut oikeus hakea muutosta hakea muutosta ELY-keskuksen ratkaisuun, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin vesitaloushanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 37 §:n 2 momentin perusteella.

Hallinto-oikeus hyväksyy ELY-keskuksen päätöksen perustelut, joiden mukaan kyseessä ei ole voimassa olevan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi hanke tai muutos, johon tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. ELY-keskuksen ratkaisua ei ole syytä kumota ja palauttaa asiaa ELY-keskukselle uudelleen käsiteltäväksi valituksissa esitetyillä perusteilla.

Päätöksen täytäntöönpano

Luvan hakija on pyytänyt hallinto-oikeutta antamaan vesilain 15 luvun 7 §:n mukaisen määräyksen rajoitetusta täytäntöönpanosta niin, että voimalaitoksen rakentaminen saadaan aloittaa maa-aineksen kaivuulla koneaseman rakentamisen vaatimalta alueelta, massojen sijoittamisella läjitysalueelle sekä työalueiden raivaamisella.

Muutoksenhaun kohteena on rakennustyöhön ryhtymistä tarkoittavan määräajan pidentämistä koskeva päätös. Muilta osin asia on ratkaistu aiemmissä päätöksissä. Hallinto-oikeus on edellä katsonut, että luvan hakijasta pääosin riippumattomista syistä töiden aloittamiselle ei ole ollut edellytyksiä aiemmassa päätöksessä aloittamiselle varatun ajan kuluessa. Määräajan jatkamista koskevan päätöksen ollessa lainvoimaisesti ratkaisematta hanketta ei voitaisi miltään osin aloittaa. Kun otetaan huomioon muutoksenhaussa kulunut ja kuluva aika, lupapäätöksen määräysten edellyttämä aikataulu, hankkeen laatu ja osittaisen täytäntöönpanon vaikutukset hallinto-oikeus katsoo, että luvan hakijalle voidaan antaa rajattu täytäntöönpanomääräys ratkaisussa esitetyllä tavalla.

Hallinto-oikeuden täytäntöönpanoratkaisussa oikeutetaan aloittamaan työt lupapäätöstä noudattaen, jolloin aloittamisen edellytyksenä olevat

vesitalousluvan lupamääräykset on otettava huomioon. Tällaisia määräyksiä ovat päätöksessä 1 d, 1 h, 8 a, 8 b, 9 c, 10 a, 10 c ja 10 i, joita on kuvattu asiassa saadussa selvityksessä. Hallinto-oikeuden antama määräys ei oikeuta aloittamaan sellaisia vesitaloushankkeen edellyttämiä, edellä mainituissa lupamääräyksissä yksilöityjä töitä tai toimenpiteitä, joiden edellytyksiä ei ole ratkaistu lainvoimaisesti mm. luonnonsuojelulain, maa-aineslain tai maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla Rajattu täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi eikä muuta olosuhteita peruuttamattomasti siten, että vallinneita olosuhteita ei voitaisi saattaa ennalleen.

Luvan hakija on esittänyt asettavaksi 1 000 000 euron suuruisen vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Ehdotettua vakuutta on pidettävä riittävänä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Rovaniemen kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Päätöksestä tiedottaminen

Kari Jestilän ja Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos Jestilä tai yhdistys tämän laiminlyö, ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **27.4.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki ja lainoppinut hallinto-oikeustuomari Pertti Piippo sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä. Asian on esitellyt Lasse Käsälä.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu**Päätös**

Marjatta Näätänen, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Villilohi-yhteistyöverkosto vaelluskalojen puolesta ry,
oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Irja Wendisch, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Kari Jestilä ja Marita Ylitalo-Jestilä, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
Osoite: Kari Jestilä
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja
Suomen luonnonsuojeluliitto Rovaniemi ry, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
Osoite: Suomen luonnonsuojeluliitto ry
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Kemijoki Oy

Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Rovaniemen kaupungin terveysuojeluviranomainen

Rovaniemen kaupungin kaavoitusviranomainen

Rovaniemen kaupungin kaupunginhallitus

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousryhmä

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
patoturvallisuusviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>